Opetus- ja kulttuuriministeriö NEUVOSTORAPORTTI OKM2020-00091

KAS Koponen Johanna(UM), Ruso Henrik(OKM) 02.07.2020

Asia

Opetusministerien videokonferenssi 23.6.2020

Kokous

Opetusministerien neljäs videokonferenssi pandemian aikana. Aiheina erityisesti kriisin opit. Haasteina koulutusjärjestelmien digitalisaatio ja sosiaalinen inkluusio. Eurooppalaisella tasolla korostettiin Erasmus+- ja Horisontti Eurooppa –ohjelmien tukemisen merkitystä, ohjelmien digitalisoimisen edistämistä sekä innovaatiokapasiteetin rakentamista sekä koulutuksen ja tutkimuksen roolia resilientin Euroopan rakentamisessa. Suomi korosti, että EU:n strategiseksi tavoitteeksi tulisi ottaa eurooppalaisen koulutuksen ja tutkimuksen nostaminen maailman parhaaksi.

Opetusministereiden pandemia-ajan neljänteen videoneuvotteluun Suomesta osallistui tiede- ja kulttuuriministeri **Hanna Kosonen**. Kokouksessa jatkettiin jäsenmaiden välistä keskustelua ja tiedonvaihtoa COVID-19-kriisiin liittyen aiempien epävirallisten opetusministereiden videokokouksien tapaan. Ministereiltä tiedusteltiin mitä COVID-19 –kriisistä on opittu ja onko jäsenmaissa havaittu yhteyksiä koulujen avautumisen ja lisääntyneiden COVID-19 –tapausten välillä. Lisäksi kysyttiin, mitä oppeja seuraavaa akateemista vuotta varten voidaan tästä keväästä ammentaa ja kuinka jäsenmaat valmistautuvat seuraavaa kouluvuotta varten. Puheenjohtajan johdolla on lisäksi päivitetty COVID 19 –kriisin koulutustoimia koskevaa taulukkoa, joka on koettu jäsenmaissa hyödylliseksi työkaluksi.

Kokouksen aluksi puheenjohtaja esitteli viimeaikaisia jäsenmaissa tehtyjä toimia. Yleisesti ottaen jäsenmaissa on suhtauduttu positiivisesti etäoppimiseen, monet opiskelijat kuitenkin ovat kaivanneet henkilökohtaista ohjausta sekä sosiaalisia kontakteja, näin erityisesti nuorempien opiskelijoiden kohdalla. Opettajilla on ollut käytössään rajoittunutta kokemusta ja tietoa etäoppimisolosuhteissa toteutettavasta arvioinnista, lisäksi opettajien digitaaliset taidot ja motivaatio ovat vaihdelleet. Pääasiallisina haasteina mainittiin sosiaalinen inkluusio, kokeiden organisointi, pedagoginen tuki sekä mielekkäät opetustoimet. Jokaisessa jäsenmaassa on lisätty opettajien etäoppimismahdollisuuksia, on laadittu ohjeistusta etäoppimista koskien sekä laadittu opettajien keskinäisiä tukitoimia. Välineistöä lisättiin erityisesti sosiaalisesti heikommassa asemassa oleville oppilaille.

Komissio kiitti puheenjohtajamaata aktiivisesta työstä puheenjohtajuuskautensa aikana. Koulutuksen uuden normaalin tulisi jatkossa olla inklusiivinen, digitaalinen ja tukea oppilaita laajasti. Koronaviruksen vaikutukset koulutusjärjestelmille ovat olleet mittavia, kriisi on myös paljastanut heikkouksiamme. Ensinnäkin sosioekonominen juopa oppijoiden välillä on edelleen olemassa, toiseksi muutos etäoppimiseen on testannut sekä opettajien että oppijoiden digitaalisia taitoja, kolmanneksi toimia tarvitaan sekä jäsenmaiden että EU:n tasolla. Komission uudessa rahoitusesityksessä

kanavoidaan lisää varoja koulutustoimiin ja digitalisaatioon, tämän lisäksi komissio julkaisee syksyllä digitaalisen oppimisen toimintasuunnitelman, jota edeltää viime viikolla alkanut julkinen kuuleminen. Komissaari kannusti kaikkia jäsenmaita ja sidosryhmiä ottamaan osaa kuulemiseen. Tavoitteenamme tulisi olla rakentaa kestävä digitaalisen oppimisen ekosysteemi. Toiseksi komissio julkaisee syksyllä esityksen eurooppalaisen koulutusalueen edistämisestä, esitys tulee olemaan visio koulutusalueelle seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Koulutusalueen tarkoituksena on investoida kansalaisiin, edistää inhimillistä pääomaa digitaalisen muutoksen voimavarana sekä rakentaa kestävää vihreää Eurooppaa. Komissio työskentelee myös mikrocredentiaaleja koskevan esityksen kanssa, joka tulee edistämään tutkintojen tunnustamista, rajojen yli liikkuvia koulutusohjelmia sekä rakentaa opiskelijoiden seurantajärjestelmän. Komissaari myös vahvisti, että Erasmus+-ohjelmaan ei tule katkoksia vaan ohjelma jatkuu blended learning –metodilla vaikka akuutti COVID-19 –tilanne jatkuisi edelleen syksyllä. On tärkeää saattaa Erasmus-kolmikantaneuvottelut päätökseen Euroopan parlamentin kanssa, jotta uuden ohjelmakauden oikea-aikainen aloitus turvataan.

Jäsenvaltiot tukevat EU-tason yhteistyötä ja tiedonvaihtoa koronakriisin hoidossa ja korostivat vahvasti strategisen, eteenpäin katsovan koulutuspolitiikan merkitystä kestävien ratkaisujen edistämiseksi. Tulevaisuudessa koulutuksen uusi normaali tulee olemaan yhdistelmä perinteistä luokkahuoneissa tapahtuvaa oppimista sekä etäoppimista. Erityistä huomiota jäsenmaat kiinnittivät koronakriisin aiheuttamiin haasteisiin koulutusjärjestelmien digitalisaation edistämisessä. Yhtenä suurimpana haasteena mainittiin sosiaalinen inkluusio. Useissa jäsenmaissa rahallista erityistukea on annettu nimenomaan heikommassa asemassa olevien oppijoiden tukemiseksi. Digitaalisten taitojen edistäminen niin opettajien kuin oppijoiden keskuudessa koettiin tärkeäksi, yhä suuremmassa määrin kuitenkin korostettiin myös sitä, miten digitalisaatio muuttaa oppimista, opetusta ja oppimisympäristöjä, kriisistä on otettu myös opiksi. Myös koronakriisin aiheuttamat haasteet kansainvälisessä liikkuvuudessa ja opetus- ja koulutusyhteistyössä nostettiin esiin, vaikutuksia tulee olemaan muun muassa syksyn viisumikäytäntöihin. Tältä osin tuettiin komission esiin nostamaa näkemystä Erasmus+-ohjelman jatkamisesta blended learning –toimin.

Suurin osa jäsenmaista on valmistellut seuraavaa lukuvuotta ja on pyrkinyt visioimaan erilaisia skenaarioita. Edelleen katsotaan, että peruskoululaisten suhteen haasteita tuskin ilmenee tai ne ovat vähäisiä olemassaolevien tutkimustietojenkin valossa, mutta toimia saatetaan tarvita toisella sekä korkea-asteella. Tuotiin esille opettajien rooli ja merkitys akuutin kriisin hallinnassa, siksi lähes jokaisessa puheenvuorossa tuotiin esille opettajien ammatilliseen kehitykseen investoimisen tärkeys.

Erasmus+-ohjelman osalta tuotiin esille, että siirtyminen fyysisestä liikkuvuudesta virtuaaliseen, blended –muotoiseen liikkuvuuteen, on ollut sujuvaa. Tällä on ollut merkittävä vaikutus ohjelman jatkuvuudelle ja opiskelijoiden liikkuvuuden mahdollistamiselle. Eurooppalaisella tasolla korostettiin Erasmus+- ja Horisontti Eurooppa –ohjelmien tukemisen merkitystä, ohjelmien digitalisoimisen edistämistä sekä innovaatiokapasiteetin rakentamista sekä koulutuksen ja tutkimuksen roolia resilientin Euroopan rakentamisessa. Tuleva puheenjohtajamaa tulee keskittymään digitaalisen koulutuksen tukemiseen ja mainitsikin digitaalisen juovan kaventamisen olleen yksi kevään merkittävimmistä politiikkatoimista. Kriisi nähtiin myös mahdollisuutena vahvistaa digitaalista oppimista Euroopassa.

Ministeri Hanna Kosonen korosti, että EU:n strategiseksi tavoitteeksi tulisi ottaa eurooppalaisen koulutuksen ja tutkimuksen nostaminen maailman parhaaksi. Sosiaalisen yhdenvertaisuuden, kestävän kasvun ja kilpailukyvyn kannalta jatkuvan oppimisen edistäminen on tärkeää, ja koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen tulee investoida. Suomi pitää myös tärkeänä, että EU:n koulutuspolitiikassa seurataan ja pyritään mahdollisuuksien mukaan tasoittamaan koronakriisin vaikutuksia oppimiseen ja oppijoihin. Samalla varmistetaan koulutuspolitiikan yhteys EU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseen. Ministeri Kosonen kiinnitti huomiota myös digitalisaatioon ja haasteisiin kansainvälisessä liikkuvuudessa ja opetus- ja koulutusyhteistyössä.

Loppupuheenvuorossaan puheenjohtajamaa Kroatia kiitti jäsenmaita kollektiivisesta yhteistyötä kriisikevään aikana. Paljon on opittu. Eurooppalaisten koulutusjärjestelmien digitalisaatio on tapahtunut tämän kevään aikana, pitkällä tähtäimellä strategisempaa otetta mm. oppimateriaalien suhteen tarvitaan, mahdollista on myös yhteisen digitaalisen alustan lanseeraaminen. Toiseksi tukea tarvitaan niin erityisen tuen oppilaiden kohdalla kuin myös sosiaalisen inkluusion edistämiseksi. Kolmanneksi tarvitaan aktiivista tiedonjakoa niin opettajien, oppilaiden kuin oppilaitosten välillä. Kriisi tulee nähdä mahdollisuutena koulutusjärjestelmien laadun ja tehokkuuden edistämiseksi. Etäoppiminen ei voi koskaan korvata luokkahuoneissa tapahtuvaa opetusta, mutta se voi olla tarvittavat lisä siinä, kuinka eurooppalaisista koulutusjärjestelmistä tulee entistä parempia. Kevät on ollut haastava, kääntäkäämme sen opit eduksemme.

Suomen edustajat

Ministeri Kosonen ja virkamiesvaltuuskunta.

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto
Hoitaa	**OKM**
Tiedoksi	ALR, EUE, TEM, UM, VM, VNK